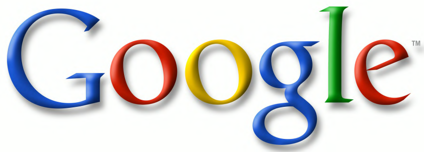
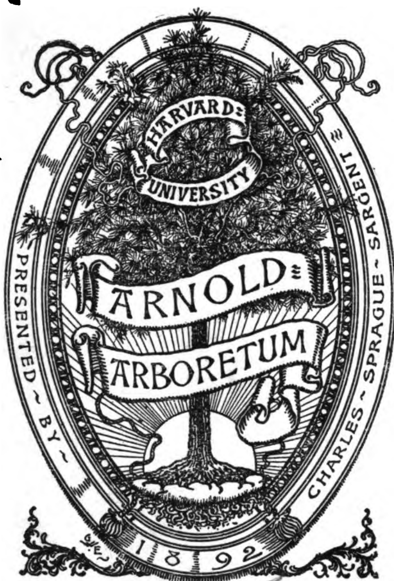

HARVARD
UNIVERSITY
ARNOLD
ARBORETUM
PRESENTED ~ BY ~
CHARLES ~ SPRAGUE ~ SARGENT
1892

ET NYT BIDRAG

TIL

BELYSNING AF STATSSKOVBRUGET.

AF

F. OLDENBURG.

KJÖBENHAVN.

I COMMISSION I DEN GYLDENDALSKE BOGHANDLING.

THIELES BOGTRYKKERI.

1862.

ET NYT BIDRAG

TIL

BELYSNING AF STATSSKOVBRUGET.

AF

F. OLDENBURG.

KJØBENHAVN.

I COMMISSION I DEN GYLDENDALSKE BOGHANDLING.

THIELES BOGTRYKKERI.

1862.

Dec. 1907
17139

Da jeg for godt et Aar siden havde imødegaaet Hr. Forstmester Wimpffens sidste Forsvar for hans Bestyrelse, standsede jeg foreløbig mine Angreb paa denne, dels for ikke uafbrudt at lægge Beslag paa Offenlighedens Interesse, dels for at afvente, om ingen Anden vilde tage Ordet, enten for eller imod det Bestaaende. Men skjøndt der i det sidste Par Aar er blevet Forstbestyrelsen en Opmærksomhed tildel, som den maaskee aldrig havde tænkt sig, har jeg indtil for nylig forgjæves ventet paa et Forsvar for den som Modvægt mod de hyppige Angreb, hvorfor den i dette Tidsrum har været udsat. Thi da dens Fald, efter min Overbevisning, om længere eller kortere Tid er uundgaaeligt, var det jo godt, om der af offenlig udtalte afvigende Anskuelser kunde fremgaae, hvad der af det nuværende System burde bevares, hvad der burde forkastes. I Mangel heraf havde jeg alt forberedt mig paa et nyt Indlæg i Sagen, da jeg i »Fædrelandet« Nr. 271 for 1861 saae en lille Artikel fra Hr. Skovrider Neergaard, hvor i han paa en Maade søger at forsvare det Bestaaende.

Hr. Neergaards Indlæg lyder in extenso saaledes:

»Efterat der i en Del Artikler i Bladene har været rettet heftige Angreb paa Bestyrelsen af Statsskovene, navnlig og-

saa paa Chefen for Forstcomptoiret, Forstmester Wimpffen, der fremstilles som den, fra hvem alt det formentlig Urigtige i Bestyrelsen skulde være udgaaet, har en Indsender af en Artikel om Afhændelsen af Domaineskoven Sønderlund i Indledningen i »Fædrelandet«s Nr. 246 raskvæk villet uddrsge og udbrede den Conclusion af den førte Strid: at, da ikke een Stemme har hævet sig til Fordeel for det bestaaende Bestyrelsessystem, maatte dette være meget daarligt, og at Angrebene, hvor skaanselsløse de end vare, dog have været berettigede.

Skjøndt det vistnok langtfra kan betragtes som en Billigelse i Eet og Alt af de skete Angreb fra deres Side, der have nøiere Kjendskab til det Omhandlede, at de hidtil have iagttaget Taushed, eftersom Grundene dertil jo kunne være mange og forskjellige, ligger der dog i de ovennævnte Bemærkninger en mere almindelig Opfordring for Sagkyndige til at give en Mening tilkjende, saameget mere, som Enhver, der staaer udenfor Indvirkningen af de Forandringer, de sidste Decennier have indbragt i Statsskovenes Bestyrelse og Forvaltning, ellers meget let vil komme til den Anskuelse, at Statsskovbruget, som Forstcandidat Oldenburg udtrykker sig, nu staaer eller i den nærmeste Fremtid vil komme til »at staae paa Hovedet«.

For at modarbeide denne urigtige Anskuelse, vil det formentlig nu være paa rette Tid, i Korthed at sammenstille og tilbagekalde i Læsernes Erindring de saaledes indførte Forandringer:

Den tidligere saa fordærvelige Sammenblanding af Control og Forvaltning ved Statsskovbruget er hævet; de forskjellige Classer af Embedsmænd og Bestillingsmænd ere ved instructoriske Bestemmelser anviste bestemte Grændser for deres Virksomhed; Lønningsforholdene ere i det Hele ordnede paa hensigtsmæssig Maade; Bestyrelsen af Statsskovbruget er ordnet ganske paa samme Maade for Slesvig som for Kongeriget, og samlet under Finantsministeriet. Unyttige og for Staten bekostelige Embeder, saasom Overforstmesterembedet,

Hofjægermesterembedet, det slesvigske Forst- og Jægermesterembede og nogle Overførsterembeder ere inddragne. Bygningsvæsenet controlleres ved en Bygningskyndig, og ordnes paa ensartet Maade, saaledes at Brugerne overtage Tjenstbygningerne til fremtidig Vedligeholdelse. Planlægningen for Skovene er overdraget til de Mænds Ledelse, hos hvilke man kan forvente den største Sag- og Localkundskab; Reglerne for Overlevering af Tjenstjord, Deputat m. v. fra Formand til Eftermand ere for Kongeriget blevne fastsatte, hvilket er et Gode, om end Bestemmelserne desangaaende i Detaillen kunde være heldigere valgte. Deputatlisterne, der tidligere trykkede Indtægterne af Statsskovene, ere reviderede og reducerede; og endelig er ikke blot Oppebørslen af Skovindtægterne, men ogsaa Udtællingen af Udgifterne udelukkende henlagt til dertil beskikkede Embedsmænd.

Alle de her antydede Forandringer ere af omfattende og indgribende Natur; de ere byggede paa rigtige Principer, og kunne betegnes som væsenlige Forbedringer, der i Tiden ville bære gode Frugter.

Imod disse bliver den største Del af de i den sidste Tid paapegede formentlige Mangler ved Bestyrelsen af ringe Betydning, navnlig: om de ældre Skovplaner for Slesvig have svaret til Hensigten, om nogle Smaaskove hist og her burde sælges eller beholdes som Statseiendom, om Forstmester Wimpffens Maade at være paa altid er behagelig, og om Valget ved de sidste Embedsbesættelser har været heldigt og rigtigt, i hvilken Henseende det dog maa indrømmes, at Ingen kan have et bedre Personalkjendskab end Overbestyrelsen.

Det vilde nu vistnok være lige saa urimeligt at tilkjende alene Forstmester Wimpffen Æren for alle de fornævnte gavnlige Forandringer, som det er uforsvarligt at tillægge ham Skylden for enhver i Fortid og Nutid udført mindre hensigtsmæssig Foranstaltning. Men de ere dog fremkomne i den Tid, han har været Chef for Forstcomptoiret, og det kan derfor ikke betvivles, at han, som Fagmand, maa have havt Indflydelse paa, fremkaldt, eller, i hvert Fald, medvirket

til deres Gjennemførelse. Det er derfor en Mening, som jeg veed Mange dele med mig, at Statsskovbruget nu staaer paa bedre Fødder — for at blive i Lignelsen — end nogensinde tidligere, at Forstmester Wimpffens Virksomhed i de senere Aar har været gavnlig for Statsskovbruget, og at den i Fremtiden fremdeles vil blive det, naar ikke hensynsløse Angreb maatte indgribe forstyrrende.

Hanvedskov ved Flensborg.

Neergaard,
Skovrider.«

En saadan Maade at skrive Indlæg paa, hvad enten det er til Forsvar eller til Angreb, er mindst i denne Sag paa sin Plads, fordi der her foreligger et stort administrativt Spørgsmaal, hvis Besvarelse Offenligheden afventer, og af hvis Discussion der burde fremgaae Resultater, som kunde lægges ad acta; men at paastaae, at Noget er gavnligt, uden med en Linie at documentere sin Mening, er ikke at discutere. Skjønt Hr. Neergaards Artikel kun indirecte er fremkaldt af mig, skal jeg dog, da ingen Anden har villet det, idetmindste bidrage min Skærv til en Drøftelse af samtlige 9 Foranstaltninger, saa meget mere som hin Artikel er den eneste, der er leveret til Forsvar fot det Bestaaende.

1) »Den tidligere saa fordærvelige Sammenblanding af Control og Forvaltning ved Statsskovbruget er hævet; de forskjellige Classer af Embedsmænd og Bestillingsmænd ere ved instructoriske Bestemmelser anviste bestemte Grændser for deres Virksomhed«. Jeg maa da først oplyse om, at indtil 1851 var Udvisningen i samtlige Statsskove henlagt under Overførsterne. Dette medførte den dobbelte Mislighed, at et saa vig-

tigt Arbeide formedelst de store Arealer (15000, 20000 Tdr. Land), der vare overdragne disse Embedsmænd, nødvendigvis blev slet passet, og at Overførsteren i Virkeligheden kom til at controllere sig selv. Langt om længe blev da Udvisningen henlagt under Skovriderne, og at dette var rigtigt, skal Ingen mere end jeg ville indrømme. Men skjøndt Controllen saaledes nu gavner mere end forhen, bestaaer der endnu en »høist fordærvelig Sammenblanding« af den og Forvaltningen. For at vise saavel dette, som hele den for Forstbestyrelsen eiendommelige Mechanisme, skal jeg nu gjennemgaae de vigtigste Paragrapher i de nye instructoriske Bestemmelser, der for Slesvigs Vedkommende udkom under 27de Juni 1860, for Kongerigets under 25de August s. A.

§ 2. »Overførsteren fører det overordnede Tilsyn og Controllen*) med Skovbruget i samtlige Skovdistricter«. § 3. »Overf. har for sin Inspection den øverste Myndighed umiddelbart under Finansministeriet. Som Saadan modtager han fra sine Underordnede saavel de befalede Indberetninger, Regnskaber og Andragender, med hvilke han handler efter de givne Bestemmelser, som og alle andre Meddelelser og Andragender«. D. e. ethvert Andragende, Forestilling o. s. v. om en Foranstaltning fra Skovriderens Side indgives først til Overførsterens Betænkning og tilstilles dernæst Ministeriet. Overførsteren er da i Ordets egenlige Forstand Administrerende, men efter § 2 er han jo tillige Controllerende! § 4. Overf. har at paasee, at der af Skovrideren »ikke uden gyldige Grunde afviges fra de approberede aarlige Forslag til Hugninger, Culturer

*) Alle Udhævelser i Citaterne ere af mig.

o. a. Skovarbeider« — om Grundene ere gyldige, bestemmes af Overførsteren, der saaledes her er slet og ret Administrerende — »og i Almindelighed, at Skovene selv og Indtægterne af samme ei forringes ved Feil i Skovbruget«, her er han altsaa atter Controllerende. Han skal altsaa oplyse Ministeriet om, at en af ham bifaldet Afvigelse fra de approberede Forslag senere har viist sig — at »forringe Skovene og Indtægterne af samme«; han maatte jo være taabelig, om han gjorde det. **§ 6.** Navnlig skal Overførsteren »undersøge, om Hovedbenyttelsen og Gjennemhugningerne saavelsom om alle Culturer og Grundforbedringer, samt Vei- og Hegnarbeider ere forsvarlig udførte efter de gjældende Forskrifter« — Controllerende! — »med Skovrideren at aftale det Fornødne med Hensyn til de næste Forslag til Hugster og Culturer« — Administrerende! — »samt i det Omfang, som han finder fornødent, ved Optælling og Eftermaaling at forvisse sig om, at de Culturer og Arbeider, hvortil Udgivter ere anførte, i det sidste Regnskabsaar virkelig ere udførte« — Controllerende! Som man seer, stiger Confusionen med hver § efter en jevn, arithmetisk Progression. **§ 8.** »Formener Overførsteren, at Noget bør forandres i den Maade, hvorpaa Administrationen føres af Skovrideren, navnlig Maaden, hvorpaa Hugster, Culturer o. a. Skovarbeider udføres, skal han meddele Skovrideren sin Anskuelse til Overveielse og Drøftelse. Hvis da Hver bliver ved sin Anskuelse, og Overf. anseer den af ham attraaede Forandring for saa vigtig, at Sagen bør forelægges Domainebestyrelsen, har han at forelægge Sagen til Finansministeriets Afgjørelse«. Sæt altsaa, at en Skovrider og en Overførster blive uenige om Methoden for en større og kostbar Cultur, f. Ex. i det vigtige finansielle Spørgsmaal: Saaning eller Plant-

ning, og at Hver haardnakket holder paa sin Anskuelse. Overførsteren henstiller da Sagen til Ministeriets Afgjørelse. Faaer han da Ret, skal Skovrideren udføre Arbeidet efter hans Anskuelse, saa kan den Første vel controllere (bedømme) selve Udførelsen af den givne Ordre; men hans Bedømmelse af Methodens Rigtighed — og dette var jo Stridspunktet — har ingen Gyldighed, thi Methoden har jo sit Ophav i ham. Mislykkes nu Arbeidet, maa han være meget tilbøielig til at give enten Udførelsen eller »Naturen« Skylden, thi lægger han denne paa den af ham foreslaaede, af Ministeriet approberede Methode, saa dømmer han sig selv. Naturligvis skal Skovrideren, ovenpaa den lidte Tort, nok indberette om Methodens Urigtighed til Ministeriet; men saa er jo Forholdet vendt om; Skovrideren controllerer nu Overførsteren. Giver Ministeriet derimod, ved at desavouere Overførsteren, Skovrideren Medhold i »Maaden, hvorpaa Hugster og Culturer udføres«, saa bliver den Førstes Control ligesaa betydningsløs, som i det forrige Tilfælde; thi da man engang har eclatant vist ham sin Mistillid til hans Indsigt, vil det jo være modsigende at have Tillid til hans Bedømmelse (Control) i den samme Sag. **§ 10.** »Afvigelse fra de approberede Forslag eller event. fra de nuværende Planer kan kun tilstedes, naar den er af mindre Betydning (et meget relativt Begreb), og naar Overf. og Skovrider derom ere enige, men i modsat Fald maa Ministeriets Approbation dertil erhverves«. Det Modsigende ligger i, at lade Overf. og Skovrider forud blive enige om Forvaltningen og derpaa lade hin controllere denne, hvilket falder sammen med at lade ham controllere sig selv. **§ 11.** »Overf. er forpligtet til at foranledige den uduelige og efterladne Embedsmands Feil oplyste for Regeringen, hvis han ikke ved Veiledning og Advarsel

kan hjælpe paa hans Mangler«. D. e. Overf. skal være Controllerende, hvis han ikke kan være Administrerende. Denne Bestemmelse vil conseqvent lede til, at vi beholde og faae endel uduelige Districtsbestyrere, som ikke kunne staae paa deres egne Ben, og at Overf. i dette som i andre Tilfælde kommer til at controllere sig selv. Og herpaa har Ministeriet til Overflødighed givet endog en direct Anvisning ved den tidligere oprettede, ved Loven af 8de December 1859 fastslaaede, under sin nuværende Form fordærvelige Assistentinstitution, der bestaaer i, at Candidater tildeles navnlig gamle og svagelige Skovridere til Assistenter. Af Etatens 34 Skovridere ere nu 4 over 70 Aar og ligesaa mange over 60 Aar, medens et Par Yngre formedelst chroniske Onder ere ligesaa meget ude af Stand til at bestyre deres Districter, som flere af de Første ere det paa Grund af deres Alder. At de her ansatte Assistenter factisk forestaae hele Skovbruget, er saa bekjendt i Etaten, at jeg kan spare mig al nærmere Betegnelse. Saalænge derfor Statsskovene principmæssig skulle være Methusalemernes og de Værkbrudnes forjættede Land, burde det jo være Bestyrelsen magtpaaliggende, at overdrage saadanne Districters Forvaltning til dygtige, med modent Overlæg valgte Candidater. Men Assistenten »foreslaaes af Skovrideren« (inst. Best. § 33), og der er intet Exempel paa, at en Skovrider har faaet en anden Assistent, end den, han vilde have. Der hører derfor en høi Grad af Godmodighed til ikke at troe, at personlige Hensyn (Slægtforbindelser o. L.) istedetfor Tjenestens Tarv her blive det Bestemmende. Og da Skovrideren af physiske Grunde er forhindret fra at bestyre sit District (uagtet han stadig væk averterer Auctioner, hvortil han selv ikke har udvist et Træ), skulde man troe, at i slige

Tilfælde maatte Ansvaret for Forvaltningen paahvile Assistenten. Men i de inst. Best. § 33 hedder det: Assistenterne »ere at betragte som private Fuldmægtige, der skulle være Skovriderne til Hjælp ved Udførelsen af deres Embedsforretninger, men ikke kunne benyttes til selvstændig Udførelse af Forretninger, hvorved de maatte optræde som de undergivne Betjentes Foresatte«. Naar da Underbetjenten ikke vil lystre Assistenten, og naar Skovrideren af »gyldige Grunde« ikke selv kan magte Forvaltningen, hvad Pokker skal han saa gjøre? Men som saa mange af Livets Conflicter kun ere rent theoretiske, saaledes ogsaa denne. »I Praxis« har derfor Forholdet paa saadanne Districter, efter gjensidig venskabelig Overenskomst, ordnet sig saaledes: Underbetjenten underordner sig Assistenten, denne forestaaer Districtet uden mindste Ansvar — »Skovrideren forestaaer sit District paa eget Ansvar« (§ 15) — og Overførsteren »veileder« og »advarer« paa Kraft. Videre. § 27. Ved Skovauctioner »bliver den af Skovrideren ansatte Taxationspris paa Favnebrændet og de større Tømmersortimenter at undergive Overførsterens Approbation, hvergang Skovrideren finder en Forandring af de hidtil gængse Priser nødvendig«; ved Salg underhaanden af større Partier Egebark »er det Skovrideren tilladt, efter erhvervet Approbation af Overførsteren paa Taxterne for Barken, at udbyde denne i de offenlige Blade til Afhændelse underhaanden«. Naar altsaa Overførsteren som »Controllerende« senere opdager, at Forstvæsenet ved disse hans Approbationer har gjort en slet Handel, saa skulde han være enfoldig nok til at angive sig selv for Ministeriet! Føies hertil, at Overf. efter § 32, § 36 o. s. v. »foranstalter det Fornødne« under Skovriderens Sygdomsforfald, meddeler Constitution under Skovfogdens, ansætter Skovløbere, giver Orlov o. s. v.

— Alt samtidig med, at han her den eneste og øverste Control over Districtsbestyrelsen, saa maa dette være nok til at vise Beskaffenheden af de for Skovbestyrelsen gjældende instructoriske Bestemmelser. Disse ere, som Underskriften udviser, concipperede af Hr. Forstmester Wimpffen — og undertegnede af den nuværende Finansminister. Men det er min faste Overbevisning, at den Sidste ikke engang flygtig har gjennemlæst, hvad han der har underskrevet; thi vel er Hs. Excellence langtfra Fagmand, men han er for skarp en Tænker til med velberaad Hu at kunne sætte sit Navn under hvad der kun er et meningsløst Jargon. Thi kun ved at give Skovrideren, og ikke Overførsteren, den høieste Myndighed over hans District umiddelbart under Overbestyrelsen, ved at afskedige den ubrugelige Skovrider istedetfor at »assistere«, »veilede« og »advare« ham, ved at ophæve al officiel »Enighed« og »Aftale« mellem Districtsbestyreren og Overførsteren, ved at indskrænke den Sidste til at være slet og ret controllerende, reviderende, deciserende Embedsmand, — kun derved vindes en klar og logisk Sondring mellem de administrative og de controllerende Functioner, en Hovedbetingelse for vort Statsskovbrugs Fremme. Kun ved en saadan Indskrænkning af Overførsternes Forretninger kunne vi spare os den Latterlighed, aarlig at give 16000 Rdl. til 4 Overførstere og 4 Assistenter for at vaage over et Areal paa 8 □ Mile, hvad det halve Antal ellers med Lethed kunde bestride. Men, da Ministeriet for 2 Aar siden sammenkaldte 3 Overførstere og 1 til Overførster forud bestemt Skovrider for bl. A. at udarbeide en ny Ordning af Control og Forvaltning, saa var Tallet paa de nye Embeder givet, saa var det ved Spørgsmaalet om Grændserne for Overførsternes Myndighed let at forudsee, hvad der vilde komme ud af saadanne fire

lutter gode Overførsterhoveder. — Men selv i modsat Fald, selv om de instructoriske Bestemmelser virkelig havde indeholdt en skarp Sondring mellem de forskjellige Functioner, saa er der jo en qvalitativ Forskjel mellem, hvad Papiret bestemmer, og hvad der i Virkeligheden skeer. Naar man veed, at en Overførster fra 1851—1860, stik imod de dagjældende Bestemmelser, men med Overbestyrelsens Vidende og Villie, forvaltede 3 af sine Districter i den alleryderste Detail, bestemte Culturerne, stundom selv førte Gjennemhugningerne o. s. v., constitueredes som Skovrider, naar den egenlige Districtsbestyrer reiste bort, og saaledes var paa een Gang baade administrerende og controllerende — saa have vi kun i de resp. Embedsmænds Personligheder en Borgen for, at Sligt ikke kan gjentage sig, saa vide vi, at under en Bestyrelse som den nuværende vilde selv de bedste instructoriske Bestemmelser ikke være Andet end »papierne Spässe«.

Men det Fortvivlede i de nuværende inst. Best. sees endnu klarere ved at betragte dem i Forhold til den øvrige administrative Ordning. — Til de vigtigste forstlige Operationer hører uimodsigelig Gjennemhugningen d. e. den i yngre og midaldrende Bevoxninger periodisk foretagne Udluftning, hvis Formaal er, at skaffe Stammerne et større Væxtrum, efterhaanden som deres Kroner udbrede sig, og derved forebygge en Kamp mellem Nabostammerne, der altid medfører et Tilvæxttab; den er saaledes en kunstig Formindskelse af Stammetallet, der vedvarer, indtil Bevoxningen kommer til Afdrivning (Hovedskovning). Imellem de $\frac{3}{5}$ og de $\frac{4}{5}$ af det nuværende Skovareal er underkastet Gjennemhugningen, der saaledes directe har en stor finansiel Betydning. Man behøver blot at erindre, at ved et 100aarigt Omdrev vil hver Rdl., der i Gjennemhugning

tages af den 20aarige Bevoxning, ved almindelig Rentefod have en 23 Gange saa stor Værdi, som den, der om 80 Aar tages af Hovedskovningen. Men ogsaa for Bevoxningens Tilvæxt er Gjennemhugningen afgjørende; thi medens i den lyse Stilling den fremtidige Vedmasse er bunden til faa Stammer, hver med et stort Volumen, er i den mørke Stilling det Omvendte Tilfældet. At træffe det rette Medium mellem disse Extremer, dette Mellembenyttelsens statiske Moment, er Gjennemhugningens Opgave; og medens en Feil i Hovedskovningen kun virker i den nærmeste Fremtid, vil en Feil i Gjennemhugningen virke desto længere, jo yngre Bevoxningen er. Af Gjennemhugningens Førelse afhænger derfor Skovenes Fremtid, hvad allerede Reaumur, Duhamel og Buffon med Styrke have fremhævet. I ethvert velordnet Skovbrug er derfor denne Operation Gjenstand for Administrationens fortrinlige Omhu. For den danske Forstbestyrelse er den en ren Biting. I de inst. Best. § 21 hedder det nemlig, at Skovrideren selv besørger »alle Udvisninger uden anden Undtagelse, end at han ved Gjennemhugningen af ensartede unge Bestande kan indskrænke sig til at give vedkommende Underbetjent (d. e. Skovfogden) den fornødne Anvisning til at lede Gjennemhugningen, hvormed han dog bør føre det nøieste Tilsyn, navnlig med de unge Egebestandes Gjennemhugning, under det ham (Skovrideren) paahvilende Ansvar«. Men kan Skovrideren selv overkomme at lede en for Skovbruget saa vigtig Operation, saa bør han det jo ogsaa; thi hvorfor lønnes han ellers? Og kan han det ikke, saa er det jo modsigende at paalægge ham Ansvaret for det Underpersonale, han tilfældigvis har faaet til sin Raadighed, saa bør Ansvaret jo paahvile Skovfogden. Naar derfor over Halvdelen af de nuværende Skovridere selv be-

sørge deres Gjennemhugninger og kun bruge Skovfogderne til de rent underordnede Forretninger, som at foretage Numereringer, Optællinger, Udleveringer, til at staae over Arbeidsfolkene i Culturtiden o. A., hvortil de blandt de paalideligste Arbeidsfolk udvalgte Skovløbere ligesaa godt kunde anvendes, saa viser dette for det Første, at de nævnte Embedsmænd have et klarere Begreb om Gjennemhugningens Betydning, end Bestyrelsen, dernæst at den nuværende Districtsordning er urigtig. Thi enten maae Districterne være saa smaa, at Skovriderne selv kunne besørge hele Udvisningen saavel af Mellem- som af Hovedbenyttelsen; eller Skovfogedvæsnet maa bevares ved, at Districterne gjøres saa store, at endel af Udvisningen kan overdrages ansvarlige Skovfogder*). Til de første Districter henregner jeg dem, der ere paa 2000—3000 Tdr. Land, thi denne Størrelse falder sammen med flere af Landets bedst bestyrede private Districters, som Trolleborg, Knuthenborg, Guldborgland o. A., hvor Skovriderne selv besørge hele Udvisningen, og med Halvdelen af de kgl. Dist., hvor de fleste Steder det Samme er Tilfældet, og hvor det overalt kunde være saa. Hvor derimod ansvarlige Skovfogder skulle anvendes, kunne Districterne være 2 à 3 Gange saa store, ja det er meget vanskeligt at angive nogen Grændse for deres Størrelse. At der med Hensyn til dette Spørgsmaal hersker den fuldstændigste Begrebsforvirring hos Bestyrelsen, har jeg og Andre tidligere viist. Jeg skal derfor her kun fremhæve, at der af samtlige Skovriderdistricter, efter den nye »Ordning«, findes 4 over 3000 Tdr. Land, 16

---

*) Om man hertil bør vælge Candidater eller blot praktisk uddannede Folk som de nuværende, bliver da det næste Spørgsmaal.

paa 2000—3000, 6 paa 1500—2000, 6 paa 1000—1500, 2 under 1000 Tdr. Land. Gjennemsnitlig falder der saaledes paa hvert District 2000—3000 Tdr. Land, hvilket stemmer med den ovennævnte Størrelse for Districter uden Skovfogder; omtrent det samme Antal Skovridere som det nuværende vilde derfor behøves til Forvaltningen, naturligvis efter en anden administrativ Fordeling af Skovarealet. Thi Districter, der ere saa smaa, som henimod Halvdelen af de nuværende, ere kun mulige, hvor enten Skovene skulle være til for Embedsmændene, og ikke omvendt, eller Bestyrelsen aldeles mangler Begreb om det Areal, en blot nogenlunde arbeidsdygtig Skovrider kan forvalte. Eet af To maa have gjort sig gjældende, da man i 1851 oprettede Frederiksværk Dist. (1100 Tdr. Land), i 1860 ikke blot bevarede dette District og 3die Haderslevske (1200 Tdr. Land), men paany besatte Hytten Dist. (1100 Tdr.) og Hohn (950 Tdr.) — Districter, der tilligemed flere andre ikke engang ere saa store som de nordsjællandske Skovfogedposter!

Ikke engang Hensynet til Skovenes mere eller mindre spredte Beliggenhed paa de forskjellige Districter undskylder i mindste Maade den nuværende Districtsordning, thi dels har hint Moment vel sin Betydning for det de mest underordnede Betjente, som Skovløberne, Hegnsmændene og Ledevogterne, overdragne Politiopsyn, men kun en saare ringe med Hensyn til Skovridernes Forvaltning, dels har Bestyrelsen ved den sidste Ordning ikke taget noget saadant Hensyn. Saaledes bestyres det Areal, de nuværende 1ste og 2den hirschholmske Districter tilsammen udgjøre, og som ligger spredt paa et Areal af 2 □ Mile, af 2 Skovridere og 5 Skovfogder, medens det kun 700 Tdr. Land mindre, odsherredske District, der i 10 Skove ligger

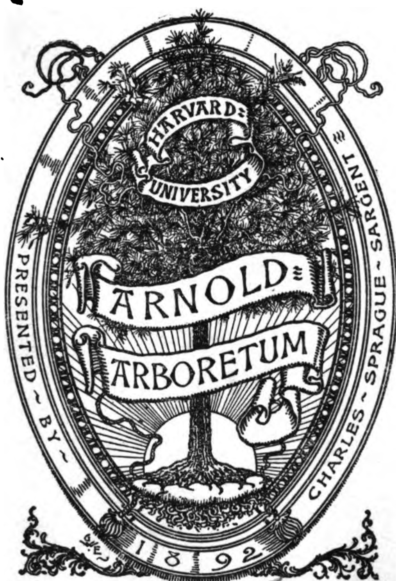
spredt paa 6 à 7 □ Mile, forvaltes af 1 Skovrider og 4 Skovfogder; saaledes bestyres 1ste og 2den kronborgske Districters saa godt som sammenhængende Arealer af 2 Skovridere og 7 Skovfogder, medens det ligesaa store Silkeborgske District maa nøies med 1 Skovrider og 5 Skovfogder, o. s. v.

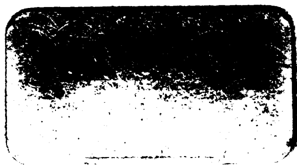
Men ved Siden af disse 34 Skovridere findes der en complet Besætning af Skovfogder, hvis Antal efter Loven af 8de December 1859 kan være indtil 80 — en formedelst sin Uansvarlighed i den vigtigste Forretning, Gjennemhugningen (den eneste, hvortil der behøves den reglementerede 2aarige Læretid), temmelig ubrugelig, formedelst vore nuværende smaa Districter aldeles overflødig, Institution, der imidlertid med Lønninger, Emolumenter m. v. aarlig koster c. 40,000 Rdl. og som kun vilde være berettiget, naar Districterne gjennemsnitlig vare idetmindste dobbelt saa store som de nuværende. Jeg tillod mig derfor i en Artikel i »Fædrelandet« indirecte at spørge Hr. Forstm. Wimpffen, hvilke Principer han egenlig hyldede i Heuseende til Districtsordning: om han vilde have smaa Districter uden Skovfogder, eller store Districter med Skovfogder (i saa Fald kunne vi nemlig særdeles godt afskaffe mindst Halvdelen af vore nuværende Skovridere)? Hvilket af disse Alternativer man helst bør vælge, vedkommer mig ikke paa dette Stadium af Sagen, men at de confunderes med hinanden, maa jeg paa det Bestemteste fraraade. Hr. Forstmesteren svarede da, at han vilde have smaa Districter, og »indrømmer ganske, at en stor Del af de nuværende Skovfogedposter kunne reduceres til mindre Poster for Folk af Arbeidsclassen med en ringere Løn« (Skovløbere). Naturligvis var det ikke hans Skyld, at det ikke var skeet i tilbørlig Grad, men »Rigsdagens, der i 1851 holdt paa

Skovfogderne, medens der desuagtet siden den Tid er inddraget flere Skovfogedposter«. (»Fdl.« Nr. 260 1860). Da dette er det eneste Punkt, hvori jeg er bleven Hr. Forstmesteren Svar skyldig, skal jeg nu give ham det, idet jeg kun in parenthesi bemærker, at det in casu ikke dreier sig om »en stor Del« Skovfogedposters Nedlæggelse, men om alles. For Kongerigets Vedkommende fandtes efter Statskalenderen for 1852, altsaa strax efter »Ordningen« Nr. 1, **62** Skovfogder; i 1860, altsaa strax før »Ordningen« Nr. 2, **61** Skovfogder. I de 8 Aar mellem Nr. 1 og Nr. 2 er altsaa nedlagt een Skovfogedpost, hvilket — saavidt jeg har kunnet erfare — skriver sig fra, at en Del af 1ste frederiksborgske District er gaaet fra Forstvæsnet ind under Hs. Majestæts Parkanlæg. Der har i dette Tidsrum været ikke mindre end **15** Vacancer, altsaa Leilighed til at inddrage $\frac{1}{4}$ af samtlige Poster, men ikke en eneste Leilighed er bleven benyttet, der er tvertimod bleven ansat **15** nye Skovfogder, uagtet Hr. v. Wimpffen ganske indrømmer det Rigtige i Indskrænkningen af disse Bestillingsmænds Antal. I Slesvig fandtes paa de gamle Distrikter (altsaa excl. de tilkjøbte hertugelige) i 1853 **24**, i 1860 **21** Skovfogder. Hvorledes det er gaaet til med den ene Posts Nedlæggelse, veed jeg ikke. Den anden blev rigtignok inddraget, men som »Opsynsmandspost« i al Hemmelighed bortgivet til den afdøde Skovfogeds Søn med Faderens Bolig, Jordlod m. v. I den tredie Post var der i 1859 en Skovfoged, som under ingensomhelst Betingelse vilde døe; samtidig var der en ung Mand, som under enhversomhelst Betingelse skulde have et Levebrød. For nu at vise, at der til Ens Brød ikke altid behøves en Andens Død, arrangerede Forstvæsenet det saaledes, at »Levebrødsmanden« kjøbte den anden

ud af Tjenesten for 1000 Rdl., og derpaa blev »Opsynsmand«. For at da hele Byrden ikke skulde falde paa ham, var Rigsraadet saa forekommende at tilstaae den afgangne Skovfoged den største Pension, der endnu er givet nogen Underbetjent i Forstvæsnet. Saaledes forholder det sig med »Inddragelsen af flere Skovfogedposter«; og en saadan Garanti have vi fremtidig for en skjønsom Districtsordning.

2) »Lønningsforholdene ere i det Hele ordnede paa hensigtsmæssig Maade.« Ogsaa her er Hr. Neergaard aldeles paa det Uklare. Vel maa Lønningens Gjennemsnitsstørrelse for hver Betjentclasse i det Hele kaldes passende, men Maaden, hvorpaa den udbetales, vidner i høi Grad om de forvirrede økonomiske Begreber, der gaae igjennem Bestyrelsen, og om den Taktløshed, hvorved denne er bleven berømt. En Del (henved ¼) af Skovridernes Indtægter bestaaer nemlig i Procenter af de ved Skovauktioner indkomne Beløb. Disse garantere derfor kun et stort Bruttoudbytte, d. e. at der hugges Meget, men ingenlunde noget tilsvarende Nettoudbytte; de kunne lede Skovrideren til at sælge ved Auction, hvad der stundom fordelagtigst kunde afhændes underhaanden; de stille af disse Grunde hans Virksomhed i et uheldigt Lys, og deres Størrelse staaer ikke i Forhold til Skovriderens Dygtighed, men til hans Districts tilfældige Vedmasse, Periodefordeling o. s. v., saa at den Skovrider, som har med ung Skovs Opelskning, Hedeculturer o. L. at gjøre, ingen Procenter faaer for sit Arbeide, skjønt dette kan være ligesaa besværligt som enhver Andens. Og naar Hr. X. i sit Angreb paa den nuværende Bestyrelse finder, at jeg »lægger vel megen Vægt paa Procenterne«, fordi »det bliver Overførsternes og Planernes Sag at controllere, at der ikke

HARVARD
UNIVERSITY
ARNOLD
ARBORETUM
PRESENTED ~ BY ~
CHARLES ~ SPRAGUE ~ SARGENT
1892

DRAC

e
a
A
s
s
,i
s
s
sk
ae
wa
eb
ze
((
lei

hugges for Meget«, saa overseer han, at Afvigelser fra Planerne kunne tilstedes med Overførsternes Samtykke (Just. Best. § 10); saa at vi atter her see det Betydningsløse i den nuværende Control. — En temmelig uvæsentlig Del af Skovridernes, men en mere betydelig Del af Skovfogdernes Indtægter bestaaer i Tilladelsen til at græsse Hornqvæg i Statsskovene. En saadan Benyttelse er vel ikke uforenelig med Skovcultur, men den er, som vel de fleste »Udenforstaaende« ville indrømme, uanstændig overfor det Forhold, hvori Forstembedsmændene staae til de private Skoveiere, hvem denne Tilladelse er forment, og den er altsaa heller ikke »hensigtsmæssig«. — En tredie, meget betydelig Del (circa $\frac{1}{4}$) af samtlige Betjentes Indtægter bestaaer i Udbyttet af deres Tjenestejorder, men dette Forhold er slet ikke »ordnet«, ja Bestyrelsen har aldrig aflagt Regnskab for, hvad disse Embedsmændenes Indtægter koste Statskassen. Saavel for Skovridernes som for Underbetjentenes Vedkommende kunne Tjenestejordernes Udbytte ved samme Behandling afvige over 100 pCt.; og der er ikke blot Skovfogder, men endog Opsynsmænd, hvis Lodder ere mere værdifulde end flere Skovrideres. Da de faste Gager ere ansatte *alene efter Ancienneteten*, er saavel ved dette som ved det første Emolument (Procenterne) en *høist ubillig Ulighed i Lønningsforholdene* bleven herskende — en Ulighed, der i enkelte Tilfælde afhjælpes, i de fleste forstørres ved, at Bestyrelsen uden videre overlader en Betjent Benyttelsen af Enge og Sletter i Statsskovene. Saaledes har, efter Hr. X's Sigende, en Skovrider for nylig faaet Tilladelse til at benytte en værdifuld Eng som en rigelig Erstatning for, at det sidste Rigsraad nægtede Penge til at tilkjøbe ham en større Jordlod. En saadan Myndighed tilkommer aldeles ikke Bestyrelsen, og en saa-

dan Vilkaarlighed gjør Rigsraadets Vedtagelser betydningsløse.

3) »*Bestyrelsen af Statsskovbruget er ordnet ganske paa samme Maade for Slesvig som for Kongeriget og samlet under Finansministeriet*«. Men for det Første vilde jo en saadan Overførelse af den ene Landsdels Forhold paa den anden kun være »gavnlig« naar disse virkelig vare »ordnede«; thi ellers bliver Ligheden mellem de kongerigske og de slesvigske Skovforhold af den Beskaffenhed, at Begge reduceres til en Fællesbenævnelse, der er meget almindelig i daglig Tale, men som man kun nødig møder med paa Prent. Dernæst er Hr. Neergaards Paastand ikke »ganske« rigtig, hvilket allerede fremgaaer af, at hver Landsdels Embedsmænd have deres særegne instructoriske Bestemmelser, der afvige i Henseende til Regnskabsvæsenet, Salgs- og Kassererforretningerne; (saaledes har Forfatteren af de nævnte Bestemmelser for Slesvigs Vedkommende kun bragt det til 64 §§, medens han for Kongerigets har arbeidet sig op til 92 §§). Endelig er der endnu en Afvigelse, der vel kun indirecte vedkommer Statsskovbruget, men som jeg dog her maa fremhæve. Medens nemlig i Slesvig *Opsynet med de private Skove*, c. 3 □ Mil, er fordelt mellem 13 kgl. Skovridere, er i Kongeriget (med Undtagelse af Bornholm) det 7 Gange saa store private Skovareal fordelt ikke mellem 7 × 13, men mellem — 6 Embedsmænd. Af disse har En Opsynet med et Areal, der er større end alle Slesvigs private Skoves; to Andre tilsammen med et Areal, der er ligt hint og spredt paa flere □ Mile end Slesvigs; en Fjerde er tilmed Overførster og anvender saaledes paa en nyttig Maade den Tid, som »den øverste Myndighed og Controllen« over Statsskovene levner ham. Uanseet at denne

Deling er et nyt Argumentum ad hominem for det Meningsløse i den nuværende Districtsordning og i Maaden, hvorpaa Embedsmændenes Kræfter benyttes, er den for Slesvigs Vedkommende særdeles uheldig. Thi for skjønsomt at kunne begrændse de private Skoveieres Raadighed over deres Eiendomme efter den vage slesvigske Skovlovgivning, udfordres der hos Tilsynsmændene Egenskaber som Discretion, Humanitet, Conseqvens, et klart økonomisk Blik o. a., der ikke slumpevis ere ligelig fordelte paa 13 forskjellige Hænder. Derfor bestyres de slesvigske private Skove, uden at vedkommende Ministerium har den ringeste Anelse derom, efter 13 forskjellige Principer, hvis Extremer især fremtræde derved, at i nogle Herreder selv samlede Skovstrækninger forsvinde, uden at vedkommende kgl. Skovrider bryder sig det Mindste derom, medens der i andre gjøres Ophævelser, hver Gang en Mand ønsker $\frac{1}{2}$ Td. Land Skov ryddet.

4) »Unyttige og for Staten bekostelige Embeder, saasom Overforstmesterembedet, Hofjægermesterembedet, det slesvigske Forst- og Jægermesterembede og nogle Overførsterembeder ere nedlagte.« Lad os nu ikke tale om Overførsterposterne! Hvad derimod Hofjægermester (skal være: Overjægermester —) Embedet angaaer, da blev dette gjenoprettet i 1860, og at den dertil Udnævnte døde $\frac{1}{2}$ Aar efter, kan dog umulig regnes Bestyrelsen til Roes. Og med Hensyn til Overforstmesterembedet er det jo en bekjendt Sag, at Hr. Forstm. Wimpffen for et Par Aars Tid siden aldeles Intet havde mod en lignende Post, men at hans Bestræbelser strandede paa Ministerens Modstand, saa at »Æren« kun forsaavidt kan tilskrives Hr. W., som han bevirkede, at heller ingen Anden fik den. Men at hin Post i sin

Tid blev nedlagt og erstattet med en uansvarlig Contoirchef, maa jeg ansee som et af de beklageligste Misgreb, den daværende Regering i forstlig Retning har begaaet. — Forat nemlig en Overbestyrelse, dens Gjenstand være hvilkensomhelst, i Sandhed skal svare til sit Navn og ikke være Spidsen af et Chaos, udfordres to Ting: Myndighed og Ansvar. Begge savnes, som bekjendt, hos den nuværende Chef. Hr. Wimpffen er den egentlige Dirigerende og skulde som Saadan ikke blot styre de løbende Forretninger, men tillige navnlig vaage over, at de rigtige techniske Principer for Skovenes Behandling bleve gjennemførte, de urigtige udelukkede. Men man behøver blot at reise fra et District til det tilstødende, for at see alle Skovbrugets Controverser i deres crasseste Modsætning. Hist følger man det Hartigske mørke Gjennemhugningsprincip, her det Cottaske lyse; hist vil man forynge Bøgeskoven ved naturlig Besaaning, her spotter man denne og vil kun anvende Saaning og Plantning; hist vil man besaae Hederne med Gran, her vil man beplante dem; hist opelsker man rene Egeskove, her fører man en haardnakket Krig imod dem o. s. v., skjønt Jordbund, Afsætning, Arbeidsløn o. a. Forhold kunne være ganske de samme. Selv om Hr. Wimpffen havde været mere principfast m. v., vilde det være ham umuligt at forebygge Sligt, thi da han savner Myndighed, inspicerer han kun af og til de Districter, med hvis Bestyrere han personlig staaer sig godt, og bliver, for ikke at komme i Berøring med Vedkommende, borte, hvor det Modsatte er Tilfældet. Der er flere Districter, hvor han i det sidste Aarti kun har været een Gang, og hvor hans hele Besøg kun har medtaget ½ Dag, og der er Skove, han i dette Tidsrum slet ikke har seet. Dette danner for det Første en uheldig Contrast til Bestyrel-

sens Tilbøielighed til at centralisere Forvaltningen i saadanne Retninger, hvor den burde være mere fri (t. Ex. Salgsvæsnet); men det har dernæst en anden, langt større Mislighed. Thi da Chefen mangler Myndighed til at inspicere og til at paavise technisk gavnlige Forandringer, har han ikke følt sig stærkt opfordret til at komme paa det Rene med disse. Jeg sigter hermed til, at, uagtet der nu er blevet »reguleret« i 20 Aar, Aar ud og Aar ind, ere vi ikke komne et Skridt videre i Kjendskab til vore Skoves Tilvæxtforhold under forskjellige Behandlingsprinciper. Medens andre Landes Skovadministrationer forlængst have indseet, at et saadant Kjendskab bør være Grundlaget for al forstlig Drift, at der uden dette kun bliver en evindelig Famlen og Raadvildhed, medens f. Ex. det badenske Forstvæsen har udgivet over 100 Tilvæxttabeller, har den danske Forstbestyrelse ladet udarbeide — ikke en eneste. Ja, selv i Henseende til Udbyttet, hvorover der dog er ført Regnskab, hersker der hos Bestyrelsen en utrolig Uklarhed; men erindre f. Ex. Hr. Wimpffens Paastand om Nettoindtægtens Triplering i de sidste 20 Aar (Fdl. for 6 Nov. og 12 Dec. 1860). — Og som Myndigheden mangler, savnes ogsaa Ansvaret. Thi Ministeren er vel ansvarlig overfor Rigsretten; men da han ikke er Sagkyndig, maa han overlade Bestyrelsen til en saadan, Contoirchefen. Denne har aldeles intet juridisk Ansvar; han er kun Ministeriets Concipist; men da han er den eneste Sagkyndige i Bestyrelsen, har Offenligheden og Etaten engang vænnet sig til at identificere ham med denne. Men om ogsaa Skylden for hvert enkelt Misgreb kan directe eller indirecte lægges paa Hr. Wimpffen, saa overseer man let, at han i 20 Aar har gaaet i en uansvarlig Stilling, at han i en saadan ikke har kunnet føle nogen stærk Opfor-

dring til stadig at have in mente, at hvad Godt han kunde udrette, vilde regnes ham til Roes, hvad Slet han har udrettet, vilde lægges ham til Last, at derfor af almindelig menneskelig Svaghed mangfoldige, Staten uvedkommende, Hensyn have faaet en utilbørlig Overvægt, ja, at mangen Foranstaltning, hvis Urigtighed vedkommende Minister meget godt har seet, dog har kunnet passere, fordi Ministeren har stolet paa sin egen Uansvarlighed overfor Offenligheden. Da saa omsider den Taushed blev brudt, der i en lang Aarrække havde hersket overfor Statsskovvæsnet, hvad skete saa? Af de mange Anker, jeg i sin Tid reiste mod Bestyrelsen, svarede Hr. Wimpffen slet Intet paa den ene Trediedel, hvad enten han nu ikke vilde compromittere sig selv eller Andre, og blandt Resten skal man — med Undtagelse af Klagen over den i og for sig ikke synderlig vigtige Græsningstilladelse — ikke kunne paavise en eneste, hvorfor han ikke enten aldeles eller i det Væsenligste har kastet Skylden over paa Andre. Og saaledes vil det under det nuværende System fremdeles gaae, altid vil den samme Farce uden mindste Variation gjenopføres: først vil Ministeren skyde Contoirchefen frem, derpaa vil denne trække sig bag ved Ministeren. Hvor lidet smigrende disse Roller end ere for begge Parter, saa seer jeg dog for Hr. Wimpffens Vedkommende i denne Sag, vel ikke den ringeste Retfærdiggjørelse, men dog en Undskyldning for ham i det Skæve og Forkludrede i hans Stilling. — Tvertimod Hr. Neergaard haaber jeg derfor — og ikke mindst for Hs. Exc. Finansministerens Skyld, der ikke saaledes altid kan vedblive at være et noli me tangere — at hin Post, Overforstmesterembedet eller hvad man nu vil titulere den, atter maa blive oprettet, beklædt med den Myndighed og det Ansvar,

hvorved Generaltold- og Generalpostdirectoratet glæde sig, og besat med en vel ikke ganske ung Mand, men dog med En, der endnu er i sine bedste Aar, som er tilgængelig for Videnskabens nyere Ideer, der nyder Etatens Agtelse, og som besidder de ydre Egenskaber, der udfordres til en saadan Stilling. Thi vil Ministeren ikke ansætte en ansvarlig Directeur umiddelbart under sig, umiddelbart over Districtsbestyrerne, og indskrænke Overførsternes Functioner indenfor de ovennævnte Grændser, saa ville vi, om end hele Etaten besattes med Nutidens første Forstmænd, fremdeles beholde en slap Forvaltning, en slap Control.

5) »Bygningsvæsnet controlleres ved en Bygningskyndig og ordnes paa en ensartet Maade, saaledes at Brugerne overtage Tjenstbygningerne til fremtidig Vedligeholdelse«. Hvis Hr. Neergaard havde havt »et nøiere Kjendskab til Omhandlede«, saa havde han ikke rippet op i Forstvæsnets Bygningshistorier, men vidst, at »Æren« for, at »Bygningsvæsnet nu controlleres ved en Bygningskyndig« kun forsaavidt tilkommer Bestyrelsen, som denne her havde viist sig saa letsindig, saa paavirket af personlige Hensyn, at det tidligere Forhold maatte afbrydes. Da jeg tilforn uimodsagt har anført adskillige Exempler herpaa (som jeg, om fornødent, er villig til at supplere), og da den Slags gjort Gjerning ikke staaer til at ændre, vil jeg foreløbig indskrænke mig til at give Hr. Neergaard det venskabelige Raad, ikke at tale om Strikken i hængt Mands Hus.

6) »Reglerne for Overlevering af Tjenstjord, Deputat m. v. fra Formand til Eftermand ere for Kongeriget blevne fastsatte, hvilket er et Gode, om end Bestemmelserne desangaaende i Detaillen kunde være heldigere

valgte.« Jeg benægter ikke det Rigtige i, at der overhovedet er Noget fastsat; men Hr. Neergaard maa da indrømme mig, at det havde været et endnu større »Gode«, om det Fastsatte havde været »heldigere«. Dog maae vi ikke oversee det Vanskelige i her at give gode, almengjældende Bestemmelser; der kommer saa mange tilfældige Omstændigheder med, som altid ville gjøre Overleveringen mere heldig for En, mindre for en Anden.

7) »Planlægningen for Skovene er overdraget til de Mænds Ledelse, hos hvilke man kan forvente den størte Sag- og Localkundskab.« Selv om saa var, vilde derved endnu Intet være vundet; thi Instruxen for Reguleringen udgaaer fra Overbestyrelsen, som deri fastsætter de Principer, hvorefter Skovene skulle benyttes. Ere disse urigtige, saa er det uvæsenligt, om de ordinaire Arbeider, som Opmaaling, Taxation og Beskrivelse ere udførte med »Sag- og Localkundskab« eller ikke. Til Belysning af de nævnte Principer paaviste jeg i sin Tid, at de af Hr. Forstm. Wimpffen for godt 20 Aar siden forfattede slesvigske Skovplaner skreve sig fra en Misforstaaelse af den Cottaske Reguleringsmethode, at de lemlæstede Skovene efter Districterne, istedetfor at lade disse rette sig efter hine, at de bestemte Anlæg og Vedligeholdelse af Løvskov paa Jord, der i det Høieste egner sig til Naaleskov, at de fastsatte et næsten ensartet Omdrev for samtlige Slesvigs Bøgeskove o. m. A. — kort sagt, at de vare totalt fordærvelige. Efter at Hr. W. i sit første Gjensvar havde kastet Skylden over paa den af Rentekammeret i sin Tid udfærdigede Instrux, erklærede han i sit sidste Svar (»Fdl.« Nr. 260. 1860) kort og godt, at han vilde »foranstalte de nævnte Planers Omarbeidelse efter de samme Principer, der nu følges

ved Skovreguleringen i Kongeriget.« Hvad man nu end vil dømme om disse (jeg skal en anden Gang omtale dem), maa det jo være vitterligt for Hr. Neergaard, der i flere Aar har havt Ansættelse i Kongeriget, at de danne den skarpeste Modsætning til de tidligere Wimpffenske Principer — en saa skarp, at naar man gjennemgaaer samtlige Reguleringstheorier, skal man ikke kunne paavise 2, der ere hinanden saa modsatte. Skjønt jeg for min egen Skyld kunde nøies med et saa eclatant Dementi af Hr. W. over hans eget Arbeide, kan jeg for Sagens Skyld dog ikke blive staaende herved. I $18\frac{52}{53}$ begyndtes nemlig en Revision af de W.ske Planer, ganske efter samme Principer som de tidligere og kun bestaaende i en Optagning af de midlertidig indtrufne Bevoxningsforskjelligheder m.v. Efterat den indtil Sommeren 1860 havde kostet 80—90,000 Rdl., indsendte de daværende Revisorer deres Arbeider til Overbestyrelsen — og den 6te Nov. s. A. erklærede Hr. W., at det hele slesvigske Planvæsen nu skulde omarbeides efter Principerne for den kongerigske Skovregulering. Da denne begyndte i 1855, har Bestyrelsen saaledes i 5 Aar ladet udføre 2 paa modsatte Principer byggede Skovrevisioner, en kongerigsk og en slesvigsk. Da den Sidste, der i Forhold til Arealet havde kostet 4 Gange saa meget som den Første, omsider blev færdig, kasseredes den, — fordi den var bygget paa andre Principer end den Første. Hvis et saadant Reguleringsystem ikke er uforsvarligt, saa bør dette Ord udryddes af Sproget, og hvis en saadan Bestyrelse ikke bør forandres, saa bør overhovedet slet Intet i denne Verden forandres.

8) »Deputatlisterne, der tidligere trykkede Indtægterne af Statskovene, ere revide-

rede og reducerede.« Hvis Deputatlisterne havde en saadan Virkning paa Skovudbyttet, vilde det jo være urigtigt, at hele Underbetjentklassen ifølge Fordn. af 8de Dec. 1859 lønnes med Deputater istedetfor med Brændselsgodtgjørelser, og Hr. Neergaards Forsvar for det Bestaaende vilde her, som i alle tidligere Punkter, være et drøit Angreb. Men Sagen er, at Hr. Neergaard aldeles misforstaaer Deputaternes Betydning, naar han henregner denne Foranstaltning til dem, der have »en omfattende og indgribende« Virkning paa Skovbruget. Om Skovene afgive endel af deres Udbytte mod eller uden Betaling, gjør hverken Skovbruget bedre eller slettere, men er væsenlig kun af formel Betydning; thi ethvert Deputat opføres med sin taxerede Værdi i Regnskabet og kan derfor ikke »trykke Indtægterne af Statsskovene.«

9) »Og endelig er ikke blot Oppebørselen af Skovindtægterne, men ogsaa Udtællingen af Udgifterne udelukkende henlagt til dertil beskikkede Embedsmænd.« Heller ikke dette er »udelukkende« Tilfældet. Bestyrerne af Randbøll, Palsgaard og Feldborg Districter besørge selv baade Oppebørsel og Udtælling og aflægge Regnskab til Ministeriet. For Viborg District lønnes vel en Kasserer; men da han boer i Viborg, har Skovrideren, for at befrie en Kjøber eller en Arbeider fra at reise fire Mile for at betale et Par Mark for et Læs Granudhug eller for at faae en Dagleie udbetalt, i flere Aar med Bestyrelsens Vidende besørget baade Oppebørsel og Udtælling; han sender da ved Leilighed det indkomne Beløb m. v. til »Kassereren«, der saaledes ikke har Andet at bestille, end at nyde sin Gage og sine Procenter. For Buderupholm District har Hr. Wimpffen faaet ansat en Kasserer, som boer i Hobro, 3 Mile fra Di-

strictet, saa at Consumenterne her have 6 Mile at tilbagelægge for at afgjøre deres Mellemværende med Fostvæsenet, hvis vedkommende Skovrider af Hensyn til Tjenestens Tarv ikke paatager sig Uleiligheden. Istedetfor gjennem Bekjendtgjørelser af Vacancer og mod behørig Caution at bortgive saadanne Bestillinger til Mænd paa Egnen, foretrækker Bestyrelsen at bortgive dem i Smug til Venner og Slægtninge. Paa 2det og paa 3die Haderslev Dist. fandt idetmindste til ifjor det Samme Sted som paa Viborg Dist., kun med den Forskjel, at de rette Oppebørselsbetjente her intet særskilt Vederlag faae for deres Skovforretninger o.s.v.

Medens Hr. Neergaard kun brugte ¼ Spalte i »Fædrelandet« for at fremstille disse 9 »gavnlige Forandringer«, har jeg, som man seer, hertil behøvet en langt større Plads. Ovenpaa dette Arbeide underskriver jeg med Fornøielse Hr. Neergaards Ord: »Det vilde vistnok være urimeligt at tilkjende alene Hr. Forstmester Wimpffen Æren for alle de fornævnte Forandringer. Men de ere dog fremkomne i den Tid, han har været Chef for Forstcomptoiret, og det kan derfor ikke betvivles, at han som Fagmand maa have havt Indflydelse paa, fremkaldt, eller i hvert Fald medvirket til deres Gjennemførelse.«

Men, naar Hr. Neergaard endvidere tilføier: at »den største Del af de i den sidste Tid paapegede formentlige Mangler ved Bestyrelsen bliver af ringe Betydning«, og blandt disse kun nævner 4 — saa maa jeg for det Første minde ham om, at hvad han her har antydet, kun er en forsvindende »Del« af de »Mangler«, jeg og Andre have paavist, dernæst at han ikke ganske correct har gjengivet dem. Thi for det Første ere da »de ældre Skovplaner for Slesvig« ikke — som den

»Udenforstaaende«, hvem Hr. N. jo især har for Øie, af hans Udtryk let kunde udlede — nogle, vore Forfædre i deres Barndom have hørt ymte om, og hvis Virkning paa Skovene Tiden forlængst har udvisket, men de ere de samme som de nuværende, tidt omtalte Wimpffenske Planer — og dermed kunne vi maaske lade dette Punkt beroe. Dernæst have Smaaskovene, enten de »sælges eller beholdes«, forvoldt Forstvæsenet saa mange Prostitutioner, at det forsaavidt er af »ringe Betydning«, hvad Bestyrelsen beslutter sig til.

Naar Bestyrelsen dog nu har besluttet at afhænde flere slesvigske Statsskove, saa kan jeg hverken bringe dette i Samklang med, at Hr. Wimpffen i sin Tid har betegnet Ulysten til at sælge de for Administrationen bekostelige Statsskove som »en fuldberettiget Opposition«, fordi ved deres Bortsalg fra Districterne »vilde Misforholdet mellem Arealet og Forvaltningsomkostningerne blive endnu større«, eller med, at flere af de nu til Salg bestemte Skove bleve ved tidligere Bortsalg af de forrige hertugelige Gaarde ikke engang stillede til Auction, uanseet at de laae midt i disses Hovmarker. Naturligvis indrømmer jeg det Rigtige i de nu paatænkte Afhændelser; ja ønsker endogsaa, af almindelige økonomiske Grunde, at Hs. Exc. Finansministeren vil indskrænske sig saavidt muligt i sin Egenskab af »Landets største Skoveier«.

Medens Hr. Neergaard maaskee vil skænke mig en yderligere Fremstilling af den 3die Anke, som jeg »navnlig« aldrig har henført til de vigtigste, maa jeg med Hensyn til den 4de minde ham om, at »de nye Embedsbesættelser«, som han tillægger »ringe Betydning«, omfattede en Fjerdedel af Etatens overordnede Poster. Naturligvis er der ved denne som ved

enhver større Foranstaltning, hvor tankeløs den end kan være, slumpevis kommet et eller andet Godt med, og jeg har væsenlig kun dadlet det militaire Forflyttelsessystem, der betragter Skovriderne som Exercermestre, Skovene som Rekruter, Overførsterne som Trompetere, et System, der gaaer paa Melodien: »Med Foden paa Nakken, til Marchen parat«, som forlængst er afskaffet i ethvert andet Statsskovvæsen end vort, der er stik imod Bestyrelsens tidligere, men som passer ypperlig, hvor personlige Hensyn og ikke Statens Tarv er det Ledende.

Jeg tillægger ikke, som Hr. Neergaard til Slutning antyder, »Hr. Forstmester Wimpffen Skylden for enhver i Fortid og Nutid udført mindre hensigtsmæssig Foranstaltning«, men directe eller indirecte kun for, hvad jeg hidtil har paatalt. Thi der er en saa stor Del »mindre Hensigtsmæssigt«, der endnu ikke er fremhævet, at Lysthavende kunne finde et rigeligt Krigsmateriale til et Par Aars Felttog endnu, og efterhaanden som dette slipper op, vil Bestyrelsen, under det nuværende System, nok forsyne dem med et nyt. Men alene det af mig og Andre hidtil Paaankede, navnlig Districtsordningen, Planvæsnet, Sammenblandingen mellem Control og Forvaltning, hele Overbestyrelsens uansvarlige Charakter, dens Principløshed, Famlen og Usikkerhed i de simpleste Foranstaltninger, dens uklare økonomiske Begreber o. s. v., forklarer tilstrækkelig Resultatet af hele Statsskovbruget: en Nettoindtægt af lidt over 3 eller knap 4 Rdl. pr. Td. Ld. (eftersom man holder sig til min eller Hr. Wimpffens Beregning), der svarer til det glimrende Resultat, at 1 Td. Ld. dansk Statsskovareal har en Værdi af — mellem 75 og 100 Rdl.! Det nu sammentraadte Rigsraad maa da kunne bedømme, om en Bestyrelse som den nu-

værende er — efter Hr. Neergaards Paastand — »gavnlig« for Landet, eller — efter min Fremstilling — en Plet for Administrationen. Men naar min ærede Ven troer, at »Mange« dele hans gunstige Mening om det Bestaaende, og specielt om »Forstmester Wimpffens Virksomhed«, da maa jeg — hvis der skal lægges nogen Vægt paa det relative Begreb »Mange« — erindre ham om, at der paa den ene Side er »Mange«, der nære en hel anden Mening, og paa den anden Side »Mange«, maaskee altfor Mange, hvem en Reform af Statsskovvæsnet vilde komme høist ubeleilig.

Februar 1862.
